

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Екології, географії та туризму

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВП 14 - Організація екскурсійних послуг

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 015 "Професійна освіта (Туристичне обслуговування)"

освітня програма "Професійна освіта (Туристичне обслуговування)"

освітній ступінь бакалавр

факультет психолого-природничий

Робоча програма навчальної дисципліни ВП 14 "Організація екскурсійних послуг" для здобувачів освітнього ступеня бакалавр, галузі знань 01 Освіта, спеціальності 015 "Професійна освіта (Туристичне обслуговування)", за освітньо-професійною програмою Професійна освіта (туристичне обслуговування).

Мова навчання: українська.

Розробник: Логвиненко І.П., кандидат біологічних наук, доцент.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри екології, географії та туризму РДГУ

Протокол № 1 від «14» січня 2020 року

Завідувач кафедри екології, географії та туризму

(підпис)

(Д.В.Лико)
(прізвище та ініціали)

Робоча програма схвалена навчально-методичною комісією психолого-природничого факультету

Протокол № 1 від «11» лютого 2020 року

Голова навчально-методичної комісії

(підпис)

(Сяська І.О.)
(прізвище та ініціали)

© Логвиненко І.П., 2020 рік

© РДГУ, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів <u>3,5</u>	Галузь знань <u>01 Освіта / Педагогіка</u>	Вибіркова дисципліна	
Модулів 3	Спеціальність 015 "Професійна освіта (Туристичне обслуговування)"	Рік підготовки:	
Змістових модулів 5		4-й	
Загальна кількість годин <u>105</u>		Семестр	
		8-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних <u>6</u> самостійної роботи студента <u>8</u>	Освітній рівень: бакалавр	Лекції	
		18 год.	
		Практичні, семінарські	
		24 год.	
		Лабораторні	
		-	
		Самостійна робота	
		63 год.	
Індивідуальні завдання: 14 год.			
Вид контролю: екзамен			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання — 42/77

для заочної форми навчання —

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення дисципліни «Організація екскурсійних послуг» є формування у студентів теоретичних, професійних знань та практичних навичок з планування та організації екскурсійного обслуговування, розробки та проведення екскурсій.

Завдання дисципліни:

- оволодіння знаннями з організації екскурсійного обслуговування в індустрії туризму;
- засвоєння студентами теоретичних основ екскурсійної справи: сутності екскурсії, її основних ознак та функцій, класифікації екскурсій, формування екскурсійної тематики;
- виявлення основних напрямів і тенденцій розвитку екскурсійного обслуговування в сучасних умовах;
- набуття студентами навичок роботи з нормативними матеріалами щодо організації екскурсійної діяльності в туристичній індустрії;
- ознайомлення з методичними прийомами підготовки та проведення екскурсій, технологією створення нової екскурсії, особливостями застосування методичних прийомів показу, розповіді та руху;
- визначення шляхів удосконалення професійної майстерності екскурсоводів, забезпечення якості екскурсійних послуг;
- опанування основами методики організації екскурсійного обслуговування різних категорій туристів і екскурсантів;
- вміння застосовувати теоретичні знання у вирішенні практичних завдань.

Вивчення дисципліни забезпечує набуття студентами таких **загальних компетентностей**:

- Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;
- Здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел;
- Здатність зосереджуватись на якості та результаті при виконанні завдань;
- Навички використання інформаційних та комунікативних технологій;
- Здатність визначати, формулювати і вирішувати проблеми;
- Здатність спілкуватися рідною та іноземною (ними) мовою (мовами);
- Навички міжособистісної взаємодії;
- Уміння працювати автономно та в команді;
- Здатність планувати та управляти власним часом.

фахових компетентностей:

- Знання і розуміння предметної області своєї професії;
- Уміння застосовувати фахові знання на практиці;
- Здатність орієнтуватись в організації –туристично-рекреаційного простору;
- Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного);
- Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту;
- Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал;
- Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації;
- Здатність працювати у полікультурному середовищі;
- Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні основи екскурсійної справи

Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні основи екскурсознавства

Тема 1. *Основи екскурсознавства та організації екскурсійної діяльності.*

Основні поняття екскурсознавства. Частина екскурсійної методики. Діяльність Українського екскурсійно-методологічного центру. Організація діяльності з надання екскурсійних послуг у підприємствах сфери рекреації та туризму.

Тема 2. *Функції та ознаки екскурсій. Класифікація екскурсій.*

Сутність, визначення і завдання екскурсій. Науково-прикладні функції і ознаки екскурсій. Принципи екскурсій. Класифікація та структура екскурсій.

Змістовий модуль 2. Технологія підготовки екскурсій

Тема 3. *Технологія проектування та формування послуги "Екскурсія".*

Принципи проектування послуги "екскурсія". Підготовка проекту екскурсій. Технологія процесу створення послуги "екскурсія". Основні етапи підготовки екскурсій. Критерії оцінки об'єктів екскурсій. Вибір об'єктів екскурсій.

Модуль 2. Методологія та організація екскурсійних послуг

Змістовий модуль 3. Критерії забезпечення та оцінювання екскурсій

Тема 4. *Методичне забезпечення надання екскурсійних послуг.*

Класифікація методичних прийомів. Роль показу в екскурсії. Вказівки до проведення показу. Методичні прийоми показу. Методичні прийоми розповіді в екскурсії та її завдання.

Тема 5. *Організаційно-технологічні вимоги до проведення екскурсій.*

Організаційні вимоги до екскурсій. Техніка проведення екскурсій. Вимоги до організації та технології проведення екскурсій. Поняття "якість екскурсій". Основні критерії оцінки екскурсій.

Змістовий модуль 4. Професійна майстерність екскурсовода. Екскурсійна діяльність у музеях.

Тема 6. *Професійна майстерність та особистість екскурсовода.*

Професійна майстерність екскурсовода та її складові. Професійні компетенції екскурсовода. Мовлення екскурсовода, жестикуляція. Загальні вимоги до екскурсовода. Компоненти діяльності екскурсовода. Положення щодо здійснення туристичного супроводу. Методика підготовки екскурсовода до нової екскурсії.

Тема 7. *Основні поняття музеєзнавства. Екскурсійна діяльність у музеях.*

Основні поняття музеєзнавства. Класифікація музеїв. Експозиційно-виставкова складова музейних екскурсій.

Модуль 3. Розвиток та правове регулювання екскурсійної діяльності в Україні

Змістовий модуль 5. Регіональний розвиток та правове регулювання екскурсійної діяльності

Тема 8. *Сучасний стан та тенденції регіонального розвитку ринку екскурсійних послуг.*

Природно-ресурсний потенціал екскурсійної діяльності в регіонах України. Реалізація принципів ендогенного розвитку. Розвиток туристичної сфери. Розвиток екскурсійних послуг в Україні. Конкурентний ринок екскурсійних послуг. Шляхи активізації підприємницької діяльності у сфері екскурсійних послуг.

Тема 9. *Правове регулювання екскурсійної діяльності в Україні.*

Загальні положення законодавства щодо екскурсійної діяльності. Нормативно-правове забезпечення надання екскурсійних послуг. Ретроспективний аналіз нормативно-правового регулювання екскурсійної діяльності.

Усього годин	97	14	22	-	12	49							
Модуль 3. Розвиток та правове регулювання екскурсійної діяльності в Україні													
Змістовий модуль 5. Регіональний розвиток та правове регулювання екскурсійної діяльності													
Тема 8. Сучасний стан та тенденції регіонального розвитку ринку екскурсійних послуг.	12	2	2	-	1	7							
Тема 9. Правове регулювання екскурсійної діяльності в Україні.	10	2	-	-	1	7							
Разом за змістовним модулем 5	22	4	2	-	2	14							
Усього годин	119	18	24	-	14	63							

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Менеджмент екскурсійної діяльності.	2
2	Методика розробки нової екскурсії.	2
3	Методика розробки екскурсоводом нової для нього теми.	2
4	Методика підготовки екскурсовода до проведення чергової екскурсії.	2
5	Методика проведення екскурсії.	2
6	Показ як методичний прийом у ході проведення екскурсії.	2
7	Методичні прийоми розповіді у ході проведення екскурсії.	2
8	Особливі методичні прийоми у організації екскурсії.	2
9	Основні критерії оцінки екскурсії.	2
10	Методика туристичного супроводу.	2
11	Особливості проведення екскурсій у музеях.	2
12	Методика розрахунків ємності територіальних ринків екскурсійних послуг.	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Попередня робота над підготовкою екскурсії.	4
2.	Порядок створення нової екскурсії.	8
3.	Укладання методичної розробки екскурсії.	8
4.	Екскурсійний тур та його розробка.	8
5.	Розробка оглядового екскурсійного маршруту по м.Рівне.	7
6.	Розробка заміського екскурсійного маршруту по Рівненщині.	7
7.	Типові правила туристсько-екскурсійного обслуговування на автобусних маршрутах і турах.	7
8.	Зразкова посадова інструкція екскурсовода.	7
9	Рецензія на методичну розробку екскурсії екскурсовода.	7
	Разом:	63

Крім вивчення тем, винесених для самостійної роботи, студенти виконують індивідуальні завдання із СРС, зазначені у "Методичних рекомендаціях до виконання самостійної роботи студента з дисципліни Організація екскурсійних послуг". По даному виду роботи студенти пишуть підсумкову контрольну роботу з СРС та отримують відповідні бали.

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання – форма організації навчального процесу, яка має на меті поглибити, узагальнити та закріпити знання, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосувати ці знання при вирішенні практичних задач.

Результати виконання аудиторної індивідуальної роботи повинні бути підкріплені виконанням контрольної роботи.

Варіанти завдань для виконання АІР студента

Варіант 1

1. Охарактеризуйте організацію екскурсійних послуг як навчальну дисципліну.
2. Визначте функціональні напрямки роботи з організації надання екскурсійних послуг в туристичних підприємствах.
3. Зазначте, з яких позицій може виступати екскурсовод перед екскурсантами.

Варіант 2

1. Класифікація музеїв по їхньому профілю.
2. Вкажіть на недоліки (на Вашу думку) нормативних актів щодо контролю за наданням екскурсійних послуг суб'єктами підприємництва.
3. Назвіть етапи підготовки до екскурсії.

Варіант 3

1. Вкажіть, які об'єкти можуть виступати екскурсійними об'єктами?
2. Охарактеризуйте методичні прийоми розповіді.
3. Класифікація музеїв.

Варіант 4

1. Нормативно-правове забезпечення надання екскурсійних послуг.
2. Охарактеризуйте діяльність Українського екскурсійно-методичного центру.
3. Як відбувається відбір та вивчення екскурсійних об'єктів?

Варіант 5

1. Охарактеризуйте особливі методичні прийоми при організації екскурсій.
2. Вкажіть на складові організації та технології ведення екскурсій.
3. Опишіть методику проведення туристичного супроводу.

Варіант 6

1. Основні критерії оцінки екскурсій.
2. Основи екскурсійного маркетингу.
3. Методичні прийоми показу при проведенні екскурсій.

Варіант 7

1. Вкажіть, як впливають жести екскурсовода на аудиторію під час екскурсій?
2. Якими нормативно-правовими актами регулюється надання екскурсійних послуг?
3. Методика розробки екскурсоводом нової ля нього теми.

Варіант 8

1. Особливості музейної експозиції.
2. Професійні компетенції екскурсовода.
3. Організація менеджменту екскурсійної діяльності.

Варіант 9

1. Види показу у автобусній екскурсій.
2. Складання методичної розробки екскурсій та її оформлення.
3. Поясніть різницю між контрольним текстом і індивідуальним текстом екскурсій.

Варіант 10

1. Назвіть перелік документів, необхідних для проведення екскурсій.
2. Критерії відбору об'єктів для екскурсій.
3. Наведіть класифікаційні ознаки екскурсій та їх характеристику.

Варіант 11

1. Особливості проведення тематичних екскурсій.
2. Сутність екскурсознавства як науки.
3. Методична розробка екскурсій, її призначення та порядок складання.

Варіант 12

1. Наведіть приклад маршруту екскурсій та відмітьте вимоги до нього.
2. Зазначте схему та завдання екскурсійного процесу.
3. В чому полягає різниця між темою та назвою екскурсій?

Варіант 13

1. Які ознаки дозволяють розглядати екскурсію як туристичну послугу?
2. Зазначте, в чому полягає сутність вступу, основної частини та висновку по екскурсії та яке їх значення і структура?
3. Охарактеризуйте екскурсійний метод, його особливості.

Варіант 14

1. Особливості проведення оглядових екскурсій.
2. Види екскурсійних об'єктів та їх класифікація.
3. Методика підготовки екскурсовода до проведення чергової екскурсії.

Варіант 15

1. Методика оцінки екскурсійних об'єктів.
2. Особливості розповіді при проведенні екскурсій.
3. В чому полягає організація роботи групи?

Варіант 16

1. Навіщо дотримуватись вимог щодо використання вільного часу під час екскурсії?
2. Особливості проведення пробної екскурсії.
3. Розкрийте сутність музейної експозиції.

Варіант 17

1. Види музейних екскурсій.
2. Дайте визначення поняттю "ємність ринку екскурсійних послуг".
3. Методика проведення екскурсії.

Варіант 18

1. Перешкоди в розвитку підприємницької діяльності в сфері екскурсійних послуг.
2. Зазначте різницю між проектуванням послуги "екскурсія" і туристичного продукту.
3. Методичні прийоми розповіді при проведенні екскурсії.

Варіант 19

1. В чому полягають основи правового регулювання в сфері надання екскурсійних послуг?
2. Види музейних екскурсій.
3. Особливості міміки екскурсовода.

Варіант 20

1. Як отримати дозвіл на право здійснення туристичного супроводу?
2. Суть поняття "техніка проведення екскурсій".
3. Особливості демонстрації об'єктивного показу.

8. Методи навчання

- лекції, бесіди, дискусії, диспути, лабораторні, дослідницькі роботи;
- пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково пошукові, проблемно-пошукові; складання схем і таблиць до розділів навчального курсу;
- методи контролю (усні, письмові); виконання завдань самостійної роботи; самоконтроль, самооцінка
-

9. Методи контролю

- модульний контроль аудиторної і самостійної роботи студентів;
- модульний екзамен;
- тестовий контроль;
- комплексна контрольна робота (ККР);
- колоквиум.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота													іспит	Сума
ЗМ1		ЗМ2		ЗМ3	ЗМ4	ЗМ5	ЗМ6		ЗМ7	ЗМ8	ЗМ9	ЗМ10		
T1	T2	T3	T4	T5	АІР	T6	T7	T8	T9	T10	АІР	КР СРС	40	100
4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	5	4,5	4,5	4,5	4,5	5	4,5	5		

T1, T2... T9 — теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D		
60–63	E	задовільно	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Кафедральне положення про рейтингову систему оцінювань знань № 48-075.
2. Навчальна програма з дисципліни "Організація екскурсійних послуг".
3. Конспект лекцій з дисципліни "Організація екскурсійних послуг".
4. Методичні рекомендації з підготовки практичних занять студентів з дисципліни "Організація екскурсійних послуг".
5. Методичні рекомендації з самостійної роботи студентів з дисципліни "Організація екскурсійних послуг".

12. Результати навчання

Формулювання результатів навчання для обов'язкових дисциплін має базуватися на результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою (програмних результатах навчання) та деталізувати їх.

Формулювання результатів навчання мають зазначати рівень їхньої сформованості, наприклад, через його достатність для вирішення певного класу завдань професійної діяльності та/або подальшого навчання за освітньою програмою.

Нормативний зміст за стандартом вищої освіти України підготовки бакалавра передбачає наступні програмні результати навчання:

- пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору;
- аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території;
- виявляти і пояснювати принципи і методи організації та технології обслуговування туристів;
- організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки
- демонструвати навички володіння державною та іноземними (ною) мовами (мовою);
- застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг;
- проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття;
- проявляти професійну толерантність до етичних принципів
- управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері;
- адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях;
- виявляти проблемні ситуації;
- приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності;
- демонструвати виконання професійних завдань у стандартних та невизначених ситуаціях.

13. Рекомендована література

Основна

1. Бабарицька В. Екскурсознавство і музеєзнавство: навчальний посібник / В. Бабарицька, А. Короткова, О. Малиновська. – 2-ге, перероб. і доп. – К.: Альтерпрес РА, 2012. – 444 с.
2. Галасюк С.С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: навчальний посібник / С. С. Галасюк, С. Г. Нездоймінов. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 178 с.
3. Любіцева О.О. Методика розробки турів: навчальний посібник / О. О. Любіцева. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Альтерпрес, 2008. – 300 с.
4. Любіцева О.О. Туристичні ресурси України: навчальний посібник / О. О. Любіцева, В. Є. Панкова, Є. В. Стафійчук. - К.: Альтерпрес, 2007. – 369 с.
5. Мальська М.П. Планування туристичної діяльності: підручник / М. П. Мальська, О. Ю. Бордун; Міністерство Освіти і науки України. – К.: Знання, 2010. – 310 с.
6. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності / Т.Г.Сокол; за заг.ред. Орлова В.Ф. – К.: Грамота, 2006. – 264 с.

Додаткова

1. Альтгайм Л. Б. Основи музейної та екскурсійної діяльності. Курс лекцій / Л. Б. Альтгайм. – Тернопіль: Тернопільський нац. пед. університет ім. В. Гнатюка, 2007. – 113 с.
2. Боева А. Ф. Творческий процесс создания новых экскурсий: поиски и находки / А. Ф. Боева // Пилигримы Крыма – 99. – Симферополь: Крымский архив, 2005. – Т.2 – 212 с.
3. Воронина А. Б. Организация экскурсионных услуг / А. Б. Воронина. Симферополь: Сонат, 2008. – 200 с.
4. Голубничая С. Н. Основы экскурсионного дела. Учебник / С. Н. Голубничая – Донецк: Институт турбизнеса, 2003. – 214 с.
5. Долженко Г. П. Экскурсионное дело / Г. П. Долженко. Р/Д – Москва: ИКЦ "Март", 2001. – 304 с.
6. Емельянов Б. В. Экскурсоведение. Учебник / Б. В. Емельянов – М.: Советский спорт, 2000. – 224 с. – С. 118-147.
7. Емельянов Б. В. Экскурсоведение: Учебник / Б. В. Емельянов – М.: Советский спорт, 2003. – 216 с.
8. Омельченко Б. Ф. Экскурсионное общение: познание, воспитание, отдых... / Б. Ф. Омельченко - М.: Наука, 1991. – 120 с.
9. Савина И. В. Экскурсоведение / И. В. Савина, З. М. Горбылева. – Минск: БТЭУ, 2004. – 335 с.
10. Хуусконен Н. М. Практика экскурсионной деятельности / Н. М. Хуусконен, Т. М. Глушанок. – С. Пб.: «Издат. Дом Герда», 2007. – 208 с.
11. Чагайда І. М. Екскурсознавство: Навчальний посібник / І. М. Чагайда, С. В. Грибанова – К: ІТФПУ, 2004 – 240 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Верховна рада України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: rada.gov.ua
2. Державне агентство України з туризму та курортів. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.tourism.gov.ua
3. Зінченко В.А. Екскурсологія як туризмологічна наука / В.А.Зінченко // Наукові записки Київського університету туризму, економіки і права. Серія: філософські науки. – 2010. – Випуск 8. – С.211-223 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.tourlib.net
4. Портал путешествий [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.travel.ru
5. Романенко О. В. Організація екскурсійних послуг / О.В.Романенко // Культура народів Причорномор'я. – 2009. – №176. – С.159-161 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.tourlib.net
6. Украинская туристическая информационная система [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.utis.com.ua

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__20__ навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від " ____ " _____ 20__ року № _____

Завідувач кафедри _____

підпис

прізвище та ініціали

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету

Протокол від " ____ " _____ 20__ року № _____

Голова навчально-методичної комісії _____

підпис

прізвище та ініціали

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__20__ навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від " ____ " _____ 20__ року № _____

Завідувач кафедри _____

підпис

прізвище та ініціали

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету

Протокол від " ____ " _____ 20__ року № _____

Голова навчально-методичної комісії _____

підпис

прізвище та ініціали